

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

**Viljandi Kutseõppekeskuse
õppekavarühmade andmebaaside ja
võrgu disain ning haldus; tarkvara ja
rakenduste arendus ning analüüs
hindamisaruanne**

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

2023

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Õppekavarühmade „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ ja „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ analüüs hindamisvaldkondade lõikes	9
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	9
3.2 Õppimine ja õpetamine	13
3.3 Õpetajad.....	19
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused õppekavarühmade „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ ja „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ osas.....	22

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel ja -vestlustel kogutud info. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Hindamisvaldkonnad on:

- **Õppekavad ja õppekavaarendus,**
- **Õppimine ja õpetamine,**
- **Õpetajad.**

Hindamiskomisjon esitab hindamisaruandes hindamisvaldkondade kaupa kokkuvõtliku analüüsi õppekavarühma õppekavade kohta. Komisjon toob iga hindamisvaldkonna analüüsi tulemusena välja **järeldused**: tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad** ja soovitusel viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitusel arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mitteamarvestamine on kooli otsustada. Soovitusel arendusteks ei mõjuta lõppotsuse kujunemist.

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) kutsehariduse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavarühma kvaliteedi hindamine läbi:

- kuue (6) aasta pärast, kui õppekavarühmas toimuv õppetöö vastab kvaliteedi hindamise kriteeriumidele ja õigusaktidele;

- kolme (3) aasta pärast, kui hindamisnõukogu hinnangul esineb õppekavarühmas õppetöö mittevastavusi õigusaktidele ja /või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.

Kui hindamisnõukogu kaalub kahe hindamisotsuse vahel ning leiab, et teatud tingimuse täitmisel kooli poolt oleks võimalik võtta vastu positiivsem otsus, võib ta sellise otsuse vastu võtta kõrvaltingimusega haldusmenetluse seaduse § 53 mõttes.

HAKA moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. HAKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. HAKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Tauno Õunapuu	kutseõppe ekspert, komisjoni esimees; OÜ LevelLab, juhatuse liige, arendusjuht; Eesti Ettevõtluskõrgkooli Mainor õppejõud
Signe Vedler	kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär; Tartu Rakendusliku Kolledži IKT-osakonna juht
Andres Lips	tööandjate esindaja; Holm Bank IT juht

Hindamisprotsessi kirjeldus

Hindamisprotsessi ettevalmistuseks toimus komisjoni koosolek 14.02.2023. Sellel tutvuti hindamise protsessi ja põhimõtetega. Lepiti kokku esmane külastuskava ja kellega soovitakse vestlusi läbi viia. Samuti lepiti kokku, et kõik tutvuvad kooli eneseanalüüsiga ning jagati tööülesanded järgmise koosoleku ettevalmistuseks (planeeritavate vestluste küsimuste sõnastamine, koolilt küsitavate täiendavate dokumentide loetelu).

Järgmine ettevalmistav koosolek oli 07.03.2023. Selle raames täpsustati külastuskava ja lepiti kokku vestluste toimumise ajad veebivestluseks vilistlaste ja tööandjatega. Kolmas koosolek toimus 22.03.2023 õhtul hotellis Viljandi Centrum, et koos läbi arutada vestluste küsimused.

Veslused vilistlastega toimusid virtuaalselt MS Teamsi keskkonnas 20.03.2023 ja samas keskkonnas tööandjatega 21.03.2023. Tööandjad, kes olid ühtlasi ka praktikajuhendajad, olid ettevõtetest Cleveron, SA Viljandi haigla ja Viljandi Linnavalitsus.

Kooli külastus Vana-Võidus leidis aset 23.03.2023.

Lühike tagasiside kooli eneseanalüüsile.

Kooli eneseanalüüs oli komisjoni hinnangul väga hästi koostatud. Lähtunud oli HAKA soovitustest ning kirjutatud lihtsas ja korrektses eesti keeles. Aruandes analüüsiti kooli tugevusi ja toodi välja võimalikud arengukohad. Kõik arvamused olid põhjendatud konkreetsete faktidega. Komisjon tunnustas kooli ka hindamiskülastusel tasakaalus ja läbipaistva aruande eest.

Aruande valmimisega seotud kuupäevad: HAKA esitas esmase aruande koolile 8.05.2023.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon osaliselt arvesse kooli kommentaare.

Komisjon esitas lõpparuande HAKAle 26.05.2023.

2. Üldosa

Viljandi Kutseõppekeskus (VIKK) on kutseõppeasutus, mille omanikuks on Eesti riik. Kool on enam kui 100-aastane kutseõppeasutus, milles lisaks informatsiooni- ja kommunikatsiooni erialadele õpetatakse teeninduse, tehnika, tootmise ja ehituse, humanitaaria ja kunsti ning äriduse halduse ja õiguse õppevaldkondades. Lisaks tasemeõppele pakutakse ka täienduskoolitust. Õppijaid on 17.01.2023 seisuga 753. HEV õppijaid, kes õpivad lihtsustatud õppekava alusel, on 100 ringis.

Kooli arengukavas on öeldud:

Meie missioon on pakkuda võimalust saada ennast väärtustavaks ja tööle pühendunud oskustööliseks, kes tuleb toime kiirelt arenevas maailmas. Oma tegevustes lähtume kooli põhiväärtustest:

- koostöö – eesmärgi nimel meeskonnana tegutsedes jõuame parima tulemuseni;
- kvaliteet – hästi tehtud töö kiidab tegijat, toob uue töö ja leiva lauale;
- paindlikkus – oskus arvestada teiste vajadustega lubab igas olukorras hästi hakkama saada;
- sallivus – iga inimene on erinev ja eriline, oskus seda mõista ja austada on parim viis siin maailmas elamiseks.

Kooli visioon – VIKK on innovaatiline ametikool, kuhu tahab tulla õppima igas eas inimesi, sest siin õpituga tuleb edukalt toime igas maailma nurgas.

Kooli arengukavas 2022 on sõnastatud strateegilised eesmärgid järgmiseks neljaks aastaks:

- paindlik ja tulevikku vaatav õpe;
- osakutsed, spetsialiseerumine ja õpiampsud;
- valdkondades, kus on nõudlust, on loodud 5. kutsetaseme õppekavad;
- õppijakesksed tugisüsteemid;
- koolipere ulatuslik, aktiivne ja süsteemne õpirändes osalemine;
- e-õppe võimalus kõigil õppekavadel;
- ülekooliliselt ühtselt välja töötatud ja rakendatud IKT õpe;
- kutsevaliku- ja töökohapõhine õpe toetavad iga õppijat endale sobiliku eriala omandamisel;
- õpetajad on vastava hariduse ja erialateadmistega pädevad spetsialistid, kes on kursis tööturu trendide ja vajadustega.

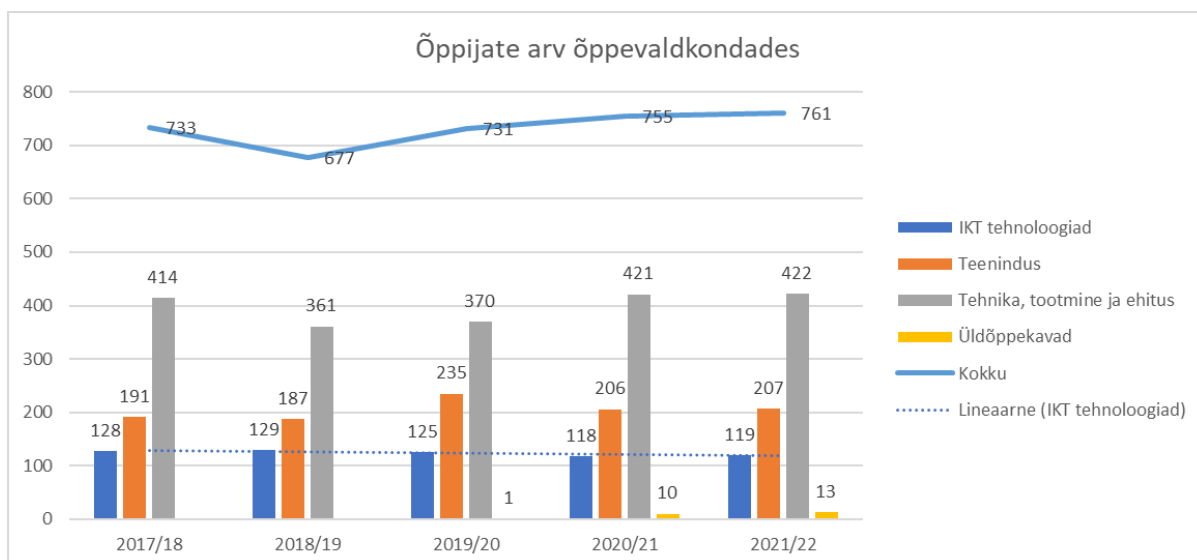
Kool on pälvinud allolevad tunnustused: ISO 9001:2015 sertifikaadi, Erasmus+ kutsehariduse õpirände harta, Euroopa ettevõtliku kooli tiitli 2020. aastal. Viljandi Kutseõppekeskus oli aasta õppijasõbralik tööandja 2022 Viljandimaa nominent.

Arvuti ja teenindusosakonda juhhib Tiina Tambet, mõlema hinnatava õppekavarühma (ÕKR-i) tööd juhhib Ülvi Paas.

Tabel 1 annab ülevaate Viljandi Kutseõppekeskuse õppekavadest hinnatavates õppekavarühmades 2016-2022.

Tabel 1. IT erialade õppekavad Viljandi Kutseõppekeskuses 2016-2022

Nimetus	Eesti kvalifikatsioonitase esmaõpe/jätkuõpe	EHISE kood	Maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm	Lingid
Õppekavarühm: Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus						
IT-süsteemide noorem-spetsialist	4. tase, 411 kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil, esmaõpe	131918	180	2014 <i>vastuvõtt lõpetatud</i>	statsionaarne koolipõhine õpe	LINK kavale Rakenduskava
IT-süsteemide noorem-spetsialist	4. tase, 411 kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil, esmaõpe	216442	180	2020	statsionaarne koolipõhine õpe	LINK kavale Rakenduskava
IT-süsteemide noorem-spetsialist	4. tase, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe, põhiharidusel baseeruv kutseõpe	133277	120	2014 <i>vastuvõtt lõpetatud</i>	mittestatsionaarne õpe	LINK kavale Rakenduskava
IT-süsteemide noorem-spetsialist	4. tase, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe, põhiharidusel baseeruv kutseõpe	216443	120	2020	mittestatsionaarne õpe	LINK kavale Rakenduskava
IT-tugiisik	3. tase, 431 Kolmanda taseme kutseõppe esmaõpe	135022	60	2015 <i>vastuvõtt lõpetatud</i>	mittestatsionaarne õpe	õppekava ei kehti
Õppekavarühm: Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs						
Noorem tarkvaraarendaja	4. tase, 411 Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil, esmaõpe	131799	180	2014 <i>vastuvõttu 2023/24 õppeaastal ajutiselt ei toimu</i>	statsionaarne koolipõhine õpe	LINK kavale Rakenduskava
Noorem tarkvaraarendaja	4. tase, 442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe, põhiharidusel baseeruv kutseõpe	133278	120	2014 <i>vastuvõttu 2023/24 õppeaastal ajutiselt ei toimu</i>	mittestatsionaarne õpe	LINK kavale Rakenduskava

Joonis 1. Õppijate arvud õppevaldkonniti 2017/2018- 2021/22. Allikas: HaridusSilm

IKT valdkonna õppijate arv on hinnataval perioodil kõikunud vahemikus 119 kuni 128, olles kerges langustrendis (joonis 1). Vestlustes õppevaldkonna eest vastutajatega jäi kõlama, et langus on tingitud sellest, et alates 2019. aastast ei ole olnud avatud vastuvõttu noorem tarkvaraarendaja erialale kutsekeskharidusõppes. Samas on kasvutrendis IT-süsteemide nooremspetsialisti eriala õpe.

Ka mõjutab õppijate arvu suur väljalangevus. Kooli tugisüsteem on toetanud õppijaid sisseelamisel ning pakkunud erinevaid toetusmeetmeid, kuid suure väljalangevuse taga on kutsehariduse õppekavadel sageli koolist mittesõltuvad põhjused (töökoha-, elukoha vahetus, keeruline põhitöö kõrvalt sooritada praktikat).

Tabel 2. Lõpetajate arvud Viljandi Kutseõppekeskuse IT-erialadel HaridusSilma andmetel 2017-2022

Õppekava kood	Õppekava nimetus	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Õppekavarühm: Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus							
131918	IT-süsteemide nooremspetsialist	9	12	14	19	12	14
133277	IT-süsteemide nooremspetsialist	7		3		1	
216443	IT-süsteemide nooremspetsialist						6
135022	IT tugisik	3		1	8	3	
85261	Arvutid ja arvutivõrgud	19					
Õppekavarühm: Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs							
131799	Noorem tarkvaraarendaja	1	8			6	
133278	Noorem tarkvaraarendaja	7	5	6	1	3	7

Enamik hinnatavate õppekavarühmade lõpetajatest on statsionaarses õppes IT-süsteemide nooremspetsialisti õppekaval (131918) õppijad (tabel 2). HaridusSilma andmetel on viimase 5 aasta (õppeaastad 2017/18 kuni 2021/22) katkestajate keskmine osakaal õppekavarühma „Andmebaaside

ja võrgu disain ning haldus“ IT-süsteemide noorempetsialisti õppekaval (131918) 12%, mittestatsionaarses õppes IT-süsteemide noorempetsialisti õppekaval (133277) on katkestajate osakaal 32%. Õppekavade „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ noorem tarkvaraarendaja õppekaval vastavalt statsionaarses õppes 31% ja mittestatsionaarses õppes 48%.

Vestluses hinnatavate ÕKR-ide juhiga toodi põhjusena välja, et õppekavade „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ IT-süsteemide noorempetsialisti kutsekeskhariduse õppekavades on olemas koolis põhiõpetaja ning õppijad on hästi toetatud, sh saavad kutseksamina sooritada EUCIPi kolm testi. Testide sooritamiseks valmistumine on kindlasti lihtsam kui lõputöö koostamine. Uus õppekava (216443) rakendati 2020. aastal, mistõttu lõpetajaid veel ei ole.

Õppekavade „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ noorem tarkvaraarendaja kutsekeskhariduse õppekaval (131799) on väljalangevus nii statsionaarses kui mittestatsionaarses õppes olnud oluliselt suurem. Õppekaval puudub põhiõpetaja ning vastuvõttu 2023. aastal ei toimu. Lõplikku otsust õppekavade sulgemiseks siiski tehtud ei ole.

Tabel 3 .Kutsehariduse nominaalajaga lõpetanute osakaal HaridusSilma andmetel

Kutsehariduse nominaalajaga lõpetanute osakaal (%)						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kõik erialad kokku						
Eesti	55,2	55,4	55,9	56,1	58,1	57,3
Viljandi Kutseõppekeskus	65,5	56,7	63	54,3	61,3	60,3
Informatsiooni- ja kommunikatsiooni erialad						
Eesti	38	40,3	42,4	43,4	43,6	
Viljandi Kutseõppekeskus	40	44,4	46,2	32,9	47,2	38,2

Nominaalajaga lõpetajate osakaal Viljandi Kutseõppekeskuse IKT erialadel on olnud parem vabariigi keskmisest va 2020.a (vt tabel 3).

Kutseksamite sooritamise edukus (vt tabel 7) on läbi aastate olnud vabariigi keskmisest oluliselt kõrgem. 2021. ja 2022. a on kutseksami sooritanud enamuse õppijaid, on olnud üks õppija õppegrupi kohta, kes pole sooritanud. Vestlustes õpetajatega leidis kinnitust, et kutseksamite tulemus paranes, kui valikõpingutesse viidi sisse kutseksamiks valmistumine. See aitas õppijal hoida valmistumisel fookust ning tuletada meelde varem õpitu.

3. Õppekavarühmade „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ ja „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

1. Õppekavaarendus

Tööjõuvajaduse kindlakstegemisel võtab kool aluseks OSKA raportid ja prognoosid, Haridussilma andmed, tööjõuvajaduse baromeetri. Nendest lähtuvalt teeb kool otsused, milliseid erialasid ja millises mahus õpetada. 2018.a toimus ettevõtjatega kohtumine, kus küsiti nende tööjõu- ja selle koolitusvajadusi. Juhtkonnaga läbiviidud vestluse põhjal selgus, et IKT-erialade tööandjate huvi selliste kohtumise vastu on väike, kuid koostööhuvi on peale Covid-perioodi siiski hakanud tõusma. Veebivestlustest ettevõttepraktika juhendajatega selgus, et tööandjaid pole kooli poolt õppekavaarendusse kaasatud, küll aga on nad arutanud praktikandi õppekava sisu üle koolipoolse praktikajuhendajaga. Neil puudub tagasiside, kuidas kool ettevõttest saadud infot kasutab õppekavaarenduses. Tööle on võetud eraldi praktikakoordinaator, mille tulemusena koostöö ettevõtetega on paranenud

Kool otsustas 2023. aastal mitte korraldada vastuvõttu ÕKR-i „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ noorem tarkvaraarendaja õppekaval, kuna puudub tarkvaraarenduse põhiõpetaja. Takistavaks asjaoluks oli ka ruumipuudus. Tarkvaraarenduse õpetaja töökohale kandideerimine on hetkel avatud, oodatakse mõisas IT-valdkonna õpperuumide valmimist ning tulevikus on kavas vastuvõtt kindlasti taasavada. ÕKR-i „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ õppijate arv on stabiilne, väljalangevus madalam ja õpetajaskond põhiõpetajatega hästi komplekteeritud.

Kooli missiooniks on pakkuda võimalust saada ennast väärtustavaks ja tööle pühendunud oskustööliseks, kes tuleb toime kiirelt arenevas maailmas. Hinnatavates õppekavarühmades on hindamisperioodil õpetatud ühte 3. taseme eriala (IT tugiisik) ja kahte 4. taseme eriala (IT-süsteemide noorempetsialist (kutsekeskharidusõpe ja 4. taseme kutseõppe esmaõpe) ja noorem tarkvaraarendaja (kutsekeskharidusõppe ja 4. taseme kutseõppe esmaõpe). Komisjoni arvates hinnatavate ÕKR-ide õppekavad toetavad missiooni täitmist.

Õppekavaarenduse aluseks on hinnatavate ÕKR-ide erialade kutsestandardite ja riiklike õppekavade muutumine ja sellest tulenevalt vajadus viia kooli õppekavad nendega vastavusse. Viimane suurem muutus kutsekeskhariduse õppekavadesse tehti 2020. a, kui võeti vastu uus informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia riiklik õppekava. Kuna suur osa õppijatest ei jõua lõpetamiseni, siis on kool ette näinud vajadust luua praeguste õppekavade kõrvale osaoskuste õppekavad.

Rakenduskavade loomisel on aluseks võetud koos vabariikliku töörühmaga koostatud noorem tarkvaraarendaja ja IT-süsteemide noorempetsialisti õppekavad koos rakenduskavadega. Vestlustes õpetajate ja valdkonna juhtidega leidis kinnitust, et õppekavade arendust veab koolis eest juhtõpetaja.

Kool plaanib järgmisel hindamisperioodil arendada välja kummaski hinnatavas ÕKR-is ühe 5. taseme õppekava: IT-turvaspetsialist ja multimeediaspetsialist.

Kooli põhiväärtus "koostöö" väljendub nii hinnatavate ÕKR-ide õppekavade rakenduskavade arendamisel tehtavas koostöös (ühiselt räägitakse läbi lõimingud ja hindamisülesanded) kui ka koostöisel õpetamisel. Näiteks projektõpe noorem tarkvaraarendaja erialal toetab samuti seda põhiväärtust.

Tööandjad kinnitasid vestlusel, et kool annab põhiteadmised ja oskuse lahendada üksikprobleeme, ettevõttes õpetatakse praktikanti lahendama tervikülesandeid. Tööandjad soovitasid, et õppijad võiksid saada koolis rohkem kogemust tervikprobleemide lahendamisel.

Põhiväärtust "kvaliteet" toetab see, et kool on välja töötanud tervikliku ISO standardile vastava kvaliteedisüsteemi ja kogub süsteemselt õppijatelt tagasisidet. Komisjoniga vestledes tõid õppijad välja, et tagasisidet küsitakse regulaarselt, kuid neil puudub info, mis selle põhjal muutub. Komisjon näeb seda ühe võimaliku parendusvõimalusena.

Vestlustes õppijatega ja tugisüsteemi esindajatega leidis kinnitust, et õpetajad pakuvad erineva tasemega ülesandeid või kohandavad õppemeetodeid lähtuvalt sihtrühmast. Õppekavades kirjeldatud meetodite üldistusaste on piisavalt kõrge, et see kataks erinevatele sihtrühmadele planeeritud meetodid. See toetab kooli põhiväärtust "paindlikkus".

Vilistlased tõid vestlusel välja, et on rahul õppe sisu ja sügavusega, mida VIKK nendele õpetas. Näiteks IT tugiisiku töös ettetulevad põhiprobleemide standardlahendusi õpetatakse koolis IT-tugiisiku ja IT-süsteemide noorempetsialisti erialal.

Vilistlaste arvates on hinnatavate ÕKR-ide õppe sisu sobilik ja arvestamine IKT-valdkonna arenguga piisav, et alustada õpitud erialal töötamist. Töökohal saab õppija juba konkreetsetes ettevõttes kasutusel olevate tarkvarade, seadmete ja infosüsteemide kasutusoskuse väljaõppe. Kuna ettevõtted ja nendes kasutatavad tarkvarad on erinevad, ei eelda tööandja ettevõttespetsiifiliste oskuste omandamist koolis.

Vestlusest õpetajatega leidis kinnitust, et kutseksamite paremate tulemuste saavutamiseks on viidud sisse kutseksamiks ettevalmistav valikõpingu moodul. Selle toimumine leidis kinnitust ka kooli küllastuse käigus, kus õppijad just tunnis lõputööde teoreetilist osa ette valmistasid.

Kool soovib pakkuda õppijatele ettevalmistust matemaatika riigieksamiks. Sellest tulenevalt on matemaatika ja loogikaga seotud valikõpingumoodulid toodud õppekavasse ning lõimingutes suurendati matemaatika osakaalu.

Kool pakub õppijatele igal aastal võimalust valida valikõpinguid teiste osakondade põhiõpingutest. Kuna õpetajaid on vähe, siis pakutakse valikõpinguna pigem konkreetsete praktiliste oskuste (nt korteri remont) õpet teistest osakondadest. Pakutavad valikõpingud on asjakohased isiksuse arengu seisukohalt; saadakse kasulikke nõuandeid ja oskusi isiklikuks eluks, otseselt erialaõpinguid nad ei toeta. Kevadel vaadatakse üle ka valikõpingute pakkumise võimalused.

Kehtivad õppekavad koos rakenduskavadega on kättesaadavad õppeinfosüsteemis TAHVEL.

2. Õppekavade moodulite rakenduskavad

Hinnatavate ÕKR-ide õppekavade moodulite rakenduskavades on kõikjal kirjas õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid, kuid eristava hindamise puhul on Noorem tarkvararendja ja IT-süsteemide noorempetsialisti mitmete moodulite puhul mooduli hinde kujunemise lahtikirjutus liiga üldine. Näiteks IT-süsteemide noorempetsialisti õppekavas Windows operatsioonisüsteemide mooduli rakenduskavas teema Windows projekt puhul puuduvad hindekriteeriumid; IT-süsteemide noorempetsialisti õppekavas mooduli majutuskeskkonna riistvara teema "Majutuskeskkonna tõrkehaldus" on hinde "3" saamise tingimusena kirjutatud "Praktilised tööd on teostatud vastavalt juhendile lävendi tasemel", hinne "4" on lahti kirjutatud "Praktilised tööd on teostatud hinde "hea" kriteeriumitele vastavalt" ja hinne "5": „Praktilised tööd on teostatud hinde "väga hea" kriteeriumitele vastavalt". Rakenduskavast ei selgu, milliste hindekriteeriumite alusel hinne "hea" või "väga hea" välja pannakse. Mõnel juhul on hindamiskaala väljendatud pelgalt protsentides. Positiivse näitena võib tuua IT-süsteemide noorempetsialisti õppekavas "IT-valdkonna alusteadmiste" mooduli teema „Taristuteenused“ kokkuvõtva hinde kujunemise kirjeldust, kus eristava hindamise konkreetse hinde saamise tingimused on kirjeldatud läbi hindekriteeriumite. Komisjoni soovib täiendada rakenduskavasid, kus eristava hindamise puhul on hinnete "3", "4" ja "5" saamise tingimused lahti kirjutamata, vastavate hinnete saamise kriteeriumitega.

Vilistlased soovitasid suurendada noorem tarkvaraarendaja õppekavades dokumenteerimise osa, et see oleks läbiv kompetents. Samuti soovitasid nad IT-süsteemide noorempetsialisti õppes läbi teha mõni mahukam päriselus esinev projekt.

Vestlustest õpetajatega selgus, et kord kuus toimuvad ÕKR-i arenduskoosolekud, kus lepitakse täpsemalt kokku konkreetse õppegrupi lähinädalate eesmärgid, õppesisu ja võimalikud lõimingud. See tagab, et ei toimu teemade dubleerimist ning keerukama õpiväljundi saavutamiseks on planeeritud erinevate õpetajate koostöine õpe. Seega on õppe aluseks koosolekutel kokkulepitud õppetegevused ja lõimingud.

Kord õppeaastas toimub rakenduskavade ühine ülevaatamine. Õpetajate vestlustel leidis kinnitust, et sellesse protsessi on kaasatud kõik valdkonnas õpetavad kutseõpetajad ja lõimingutega seotud üldainete õpetajad.

Kooli enesehindamise aruandes kirjeldati ja see leidis kinnitust ka vesteldes koolijuhiga, et moodulite rakenduskavade uuendused ja õppevaraarenduse mõtted on seotud enne COVID-19 perioodi toimunud kooli Erasmus+ projekti raames IT-süsteemide noorempetsialisti õpetaja stažeerimisega (Inglismaal ettevõttes Dynamic Laser Solutions).

Järeldused

Tugevused

- Kool planeerib kummaski hinnatavas õppekavarühmas avada ühe uue 5. taseme õppekava: küberturbe spetsialist ja multimeedia spetsialist. Komisjon tunnustab kooli selget arenguvisioni õppekavaarenduses.
- Koolil on välja töötatud ja kasutusel toimiv kvaliteedisüsteem. Lisaks kohustuslikule õppekavarühmade kvaliteedihindamisele on juurutatud regulaarne sise- ja välishindamine ISO 9001:2015 standardi alusel ning süstemaatiliselt rakendatud hindamise tulemusena esitatud arendusettepanekuid. Komisjoni hinnangul toetab kooliülene kvaliteedisüsteem ka ÕKR-de arendamist ja töötajate üldist teadlikkust kvaliteedi pideva parendamise olulisusest.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Õppekavade moodulite rakenduskavades on eristava hindamise puhul mõne mooduli ja/või teema hinnete saamise tingimused ära toomata või liiga üldiselt lahti kirjutatud. Komisjon soovib üle vaadata TAHVLIS moodulite rakenduskavades eristava hindamise puhul mooduli hinnete "3", "4", "5" saamise tingimused ja viia sisse täiendused, et need oleks selgemini kooskõlas väljundipõhise õppe põhimõtetega ning õppija mõistaks, millistele kriteeriumitele peaks tema sooritus konkreetse hinde puhul vastama.

Arenguvõimalused

- Hindamisvestlusest õppijatega selgus, et õppijatelt küsitakse tagasisidet õppekavade kohta, kuid neil puudub info, kuidas kool on tagasisidet arvesse võtnud. Komisjon soovib selgitada õppijatele, kuidas nende muudatusettepanekuid arvestatakse õppekavaarenduses.
- Eneseanalüüsi aruande järgi toimus viimane ümarlaud tööandjatega 2018. aastal ning hindamisvestlustel selgus, et infovahetus koostööpartneritega toimub peamiselt õpilaste praktikaga seonduvate kontaktide ja tagasiside käigus. Komisjon soovib korraldada regulaarseid kohtumisi/ümarlaudu piirkonna IKT valdkonna koostööpartneritega õppekavaarenduseks sisendi saamiseks.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud;
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööil ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

1. Õppijate erialavaliku toetamine

Info erialade kohta on kergesti kodulehelt leitav. Nii enesehindamise aruandest kui vestluselt tugisüsteemi töötajatega leidis kinnitust, et koolil on väljakujunenud turundustegevused: sotsiaalmeediakanalid, välireklaamid ja igal aastal festival "Oskuste öö" ning infopäev "Lenda, lenda, Jüri!". Erialade populariseerimise ja messidel osalemise on kaasatud õpilased. Viiakse läbi teemakoolide töötube ning külastusi koolidesse.

Et õppijal tekiks ettekujutus õpitava eriala õppest ja eeldused toimetulekuks IT-erialade õppel, läbivad õppijad juba sisseastumisel riistvara teemalise Moodle kursuse, kus on olemas ka arvuti riistvara komponentide ohutu käsitlemise materjalid. Vestlusest õpetajatega selgus, et see on taganud õppijate suurema teadlikkuse erialavalikul.

Vestlustes leidis kinnitust, et koolis on toimiv tugisüsteem ja õpilasesindus. Vestlusel õppijatega selgus, et õpilasomavalitsus on kaasatud peamiselt ürituste korraldamisega sh messidel kooli tutvustamisega. Juhtkond peab väärtuslikuks õpilaste kaasatust juhtimisprotsessidesse. Õpilasesinduse esindaja on kooli nõukogu liige, kes edastab nõukogule õpilaskonna seisukohti.

VIKKi huvijuht kuulub Viljandimaa noorsootöötajate tuumikgruppi. Kool viib läbi eelkutse- ja kutsevalikuõpet, vastuvõtuprotsessis on kasutusel ülekoolline hindamismaatriks ja töötavad pädevad valdkonnapõhised hindamiskomisjonid. IT-süsteemide noorempetsialisti erialal on vastuvõtul eelduskursus ja test, lisaks kasutab kool ülekoollist sisseelamisperioodi kutsekeskharidusõppes õppijatele. Komisjoni arvates on kooli tegevus piisav, et õppijad oleksid kursis kooli pakutavate õppimisvõimalustega ning koolipoolsete karjäärinõustamise võimalustega.

2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika

Eneseanalüüsist lähtuvalt on kooli digitaristu kaasaegne ja detailselt kaardistatud. Kasutuses on kolm 30-kohalist arvutiklassi, mehhatroonika õppelabor, serverikapid ja serverid (15 kaasaegsemat ja 10 vanemat), Cisco ja HP switchid, Mikrotiki ruuterid ning VMware virtuaallabor praktiliseks väljaõppeks. Kõik õppeklassid, koridorid ja õpilaskodu kaetud WiFi võrguga, ning eraldi on alamvõrgud külalistele, õpilastele ja töötajatele. Klassid on varustatud Newline ekraanidega.

Eneseanalüüsis ja vestlustes kooli personaliga toodi välja, et eelarvelistest piirangutest tulenevalt on ettevalmistused IT-klasside ning -laborite avamiseks kooli mõisahoones jäänud seisma. Planide

edasine realiseerimine sõltub 2023. aastal rahastatavatest hangetest. Senised ruumid on küll enamjaolt piisavad, aga õpilased töid vestlusel välja juhtumeid, kus ruumipuuduse tõttu on asendatud tunde iseseisva tööga kodus. Lisaks aitaks õpetajate vestluse põhjal uute ruumide valmimine parandada arvutivõrkude praktilise õppe võimalusi.

Kooli eneseanalüüsi, dokumentide ja vestluste kohaselt kasutatakse koolis õppeinfosüsteemi Tahvel ja õpihaldussüsteemi Harno Moodle ja Google Classroom, kuhu on õpetajad loonud õppetöö läbiviimiseks või toetamiseks e-kursuseid või õppematerjalide kogumikke. Õpetajate vestlustest lähtuvalt valivad ja koostavad õpetajad materjalid ise, kuid juhtõpetaja hindab ka omalt poolt õppematerjalide sobivust. 2022. a sai üks kooli õpetaja loodud e-kursus ka HAKA korraldatud konkursil e-kursuse kvaliteedimärgi. Komisjoni hinnangul olid näitena edastatud e-õppe kursused kaasaegsed, põhjalikud ja selgelt sõnastatud õpiväljunditega.

Õpetajate digipädevuste kaardistamiseks on käimas küsitlus ning koostatakse digivaldkonna tegevuskava. Kool on liitunud arenguprogrammiga "DigiKiirendi". Tugipersonaliga kohtumise põhjal toetavad kooli IT-juht ja haridustehnoloog süstemaatiliselt õpetajaid digivahendite ning e-õppe vahendite kasutamise, sama infot toetas ka vestlus õpetajatega.

Õppijatelt on küsitud regulaarset tagasisidet õpikeskkonna kohta. Rahulolematusele infrastruktuuri toimimise ja koduste tööde tegemise võimalustega reageeris kool virtuaalserverite kasutuselevõtuga. Virtuaalkeskondadele on võimaldatud kaugligipääs üle VPN'i, mis suurendab kaug- ja koduõppe efektiivsust. Vestlused vilistlaste ja õpilastega kinnitasid nende muudatuste positiivset mõju ja õpikeskkonnaga rahulolu paranemist. Samuti töid vilistlased välja kooli paindlikku reageerimist Adobe cloud kasutajate loomisel, et COVID-piirangute ajal võimaldada kaugõpet.

Komisjoni hinnangul toetab praegune õppebaas valdavalt õppijate õpiväljundite saavutamist, kuid ruumikonfliktide vältimiseks ning praktilise laboritöö võimaluste parendamiseks on vajalik uute IT-klasside ja laborite valmimine kooli mõisahoones.

3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus

Õppetöö korraldus on sätestatud õppekorralduseeskirjas, mille aluseks on õppetöögraafik, mis sätestab kontaktõppe ja praktika toimumise ajad üheks õppeaastaks. Grupijuhendaja jagab saadud infot õpilastele erinevate kanalite kaudu ning korraldatakse ka infotunde kursuste kaupa. Üldteated saadetakse ÕISI ja kooli e-posti kaudu. Vestlustel osalenud õpilased ja vilistlased hindasid info kättesaadavust õppekorralduse kohta heaks. Õppe- ja praktikakorraldust puudutavad dokumendid on kergesti leitavad ka kooli kodulehel: <https://vikk.ee/et/olulised-dokumendid>

Kooli eneseanalüüsist nähtuvalt on mõlema hinnatava õppekavarühma mittestatsionaarses õppes sessioonõppe korraldust viimase kolme aasta jooksul muudetud vastavalt õpilaste tagasisidele. Varasema nädalapikkuse sessiooni asemel toimuvad nüüd 4-nädalased tsüklid, kus õpilased veedavad 3 päeva koolis klassiruumis ja järgnevatel kolmel nädalal on veebipõhised kontaktid õpetajatega. Kooli hinnangul on uus korraldus parandanud õpilaste tööde järgimist ja vähendanud väljalangevust. Kooli poolt kogutud tagasiside põhjal on õppurid uue korraldusega rahul ning ka õpetajad on saanud parema ülevaate õpilaste edasijõudmisest ning koormus sessiooninädalal on vähenenud.

Kooli eneseanalüüsist nähtub, et digivõimaluste kasutamine IT-erialade väljaõppes hõlmab õpiobjekte Moodle e-kursuste, interaktiivseid teste Kahoot keskkonnas ja sessioonõppe videotunde Google Meet vahendusel. Õppijatel on juurdepääs kooli VMware laborile, kus saab teha praktilisi harjutusi operatsioonisüsteemide ja nende teenustega. Kutseõpetajad valmistavad ette iseseisvaid ülesandeid, mille õpilased esitavad digitaalselt. Õpetajad hindavad töid ja annavad tagasisidet Moodle kursuse

vahendusel ning praktiliste tööde puhul suuliselt. Vestlusest õppijatega lähtuvalt on digivõimaluste kasutamise tase hea ning õpetajatelt saadakse täiendavat juhendamist vajadusel kokkulepitud konsultatsioonitundide ajal.

Praktika korraldus on sätestatud praktika korraldamise ja läbiviimise korras. Praktika toimub vastavalt graafikule statsionaarses õppes ning mittestatsionaarses õppevormis tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs õppekaval on praktika võimalik ajatada vastavalt õpilaste soovile. Praktilise töö maht on määratud õppekava rakenduskavas, õppemoodulite ja teemade järjestus on erialaselt loogilises jadas. Praktika eelduseks on kõigi ajaliselt eelnevate moodulite ja teemade läbimine. Vestlustel leidis kinnitust ka tugi ja paindlikkus HEV õppurite praktika korralduses, ühel juhul võimaldati HEV õppuril praktika koolis teostada.

Kooli eneseanalüüsis toodi välja, et praktika ettevalmistus hõlmab kandideerimisdokumentide koostamist, digipädevuste ja keelepädevuste arendamist, suhtluspädevuste harjutamist ning igapäevase töosuhtluse oskuste arendamist. Vestlustel praktikaettevõtetega toodi siiski välja just esmase praktikale kandideerimise oskuste (motivatsioonikirja kirjutamise, kandideerimise avalduse koostamise) arendamise vajadust, soovitades sellesse võimalusel kaasata ka ettevõtete esindajaid, kes saavad oma ootuseid kirjeldada.

Praktikale minekuks sõlmitakse ettevõttega kokkulepe, koostatakse praktikajuhend ja allkirjastatakse kolmepoolne leping. Praktika lõppeb kaitsmisega, päevikusse on võimalus tagasisidet anda nii koolipoolsel kui ka ettevõtte poolisel juhendajal. Praktikaettevõtetega kohtumisel leidis kinnitust pidev heal tasemel suhtlus ja koostöö kooliga. Tagasiside andmise osas toodi välja takistusena, et päevikusse tagasiside kirjutamisel näeb seda ka õpilane ning sellest tulenevalt võib jääda formaalselt edastamata tagasiside, mis oleks mõeldud ainult koolile lugemiseks.

Kooli eneseanalüüsis nähtub, et Erasmus+ programmi raames on võimalik välisriigis asuvates ettevõtetes teha ettevõttepraktikat teise ja kolmanda kursuse õpilastel. Praktika sissejuhatavates tundides tutvustatakse välispraktika korraldust ja võimalusi. Õpilased esitavad kandideerimiseks avalduse ja ingliskeelse CV. Projektijuht suhtleb välispartneritega, kes lepivad kokku sobiva praktikakoha. Kool panustab ka ise välistegevuste arendamisse, võimaldades õpetajatel osaleda rahvusvahelistes tegevustes. Kool on Erasmus+ õpirännete akrediteeritud korraldaja, mis on muutnud välispraktika võimalused paindlikumaks. Vestlustel vilistlaste ja õppijatega toodi välja, et välispraktika võimalus on väga motiveeriv ja seda väärtustatakse. Erasmus+ õpirännet kasutanud õpilaste arv on viimastel aastatel kasvanud ja lisandunud on õpetajate õpiränne (tabel 5).

Tabel 4. IT erialade Erasmus + õpirännete ülevaade

õ/a	õpilased	õpirände kestvus	õpetajad	sihtriigid
2017/2018	2	4 nädalat		UK
2018/2019	2	4 nädalat		Saksamaa
2019/2020	2	4 nädalat		UK
2020/2021	Paus seoses COVIDiga			
2021/2022	4	4 nädalat	2	Küpros, Portugal, Saksamaa
2022/2023	5	6 nädalat	1	Saksamaa, Malta

Komisjoni hinnangul lähtub õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus õppijate ja õppevormide eripärast ning toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.

4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilikal

Vestlustel selgus, et kool panustab süstemaatiliselt üksteiselt õppimisse ning arendamisse. Näiteks määratakse uutele õpetajatele mentor ning kõigile õpetajatele on juurutatud vastastikku kohustuslikud tunnikülastused. Samuti küsitakse õpilastelt kursuse lõppemisel õpetaja ning kursuse kohta tagasisidet, millega on seotud õpetajate tulemustasude süsteem.

Kool on edukalt katsetanud projektiõpet koos praktikaettevõttega (Viljandi küünlavabrik), kus praktilist projekti viisid läbi mitu õpilast koostöös ettevõttega ning rakendasid lõimitud oskusi erinevates õppeainetest. Sarnase projektiõppe ettepanekuid tegid vestlusel praktikaettevõtete esindajad - näiteks ühistööna kontori terviklahenduse projekteerimine ja seadistamine (internetiühendus, sisevõrk, serverid, tööjaamad, jms). Õpetajatega vestlusel põhjal on koolis kohapeal projektiõppe parema läbiviimise takistuseks laborite puudus, mille lahendamise eelduseks on uute ruumide valmimine mõisahoones. Õppesisu ootustena töid praktikaettevõtted ning vilistlased välja projektijuhtimise ja meeskonnatöö oskuste täiendavat arendamist.

Alates 2019. aastast korraldatakse koolis sisevõistlusi, mille parimad saavad võimaluse osaleda kutsevõistlustel. Võistlusülesanded põhinevad Noor Meister varasematel ülesannetel ja erialastel teemadel ning osalevad teise ja kolmanda kursuse õpilased. Võistluse hindamine toimub koostöös õpilastega hindamiskriteeriumite alusel ja auhinnad antakse kolmele parimale. Võistlejaid saadab juhendaja, kes pakub neile tuge ja motivatsiooni. Edukad võistlejad tunnustatakse kooli poolt ning koolis on kehtestatud sisekorraeeskirjadega õppijate tunnustamise kord erinevates kanalites. Vilistlaste ja õppijate tagasiside võistlustele oli väga hea. Kooli õpilased on saavutanud kutsemeistrivõistlustel väga häid tulemusi (tabel 6).

Tabel 5. IT-süsteemide nooremspetsialistiks õppijate tulemused kutsemeistrivõistlustel

Võistlus	Parim tulemus
Noor Meister 2021	1. koht
Noor Meister 2020	1. koht
Noor Meister 2019	1. koht
Noor Meister 2016, vabavara spetsialist	2. koht
Noor meister 2016, Microsofti spetsialist	1. koht

Kooli eneseanalüüsist nähtub, et kutseksamite sooritamise on olnud kohustuslik alates 2017. aastast. Kui kutseksam õpilasel ebaõnnestub, siis viib kooli eksamikomisjon läbi koolieksami. Haridussilma andmetel on kooli IKT erialade kutseksamite sooritusel olnud püsivalt kõrgel tasemel ning üle Eesti keskmise (tabel 7). Kooli õpilaste edukus kutseksamitel näitab hindamis- ja õppemeetodite ning õppesisu sobivust õpiväljundite saavutamiseks.

Tabel 6. Kutseksamite edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest, %, IKT õppevaldkond

Aasta	Viljandi Kutseõppekeskus	Eesti keskmine
2022	85,2 %	
2021	84,0 %	74,7 %
2020	92,9 %	71,8 %
2019	91,7 %	57,8 %
2018	64,0 %	50,2 %
2017	82,6 %	42,5 %

Kooli lõpetanute hõivatute osakaal jääb 75-86% vahele (tabel 8), mis Haridussilma keskkonnast kättesaadavatel andmetel ületab vastavate õppetasemete ning -suundade Eesti keskmise taseme. Sellest võib järeldada, et õppesisu on vastavuses tööturu ootustega ja lõpetajad on saavutanud vajalikud õpiväljundid.

Tabel 7. Viljandi Kutsehariduskeskuse Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiate õppesuuna lõpetajate tööturul rakendamise edukuse näitajad. Allikas Haridussilm

Õppetase	Hõivatute osakaal	Keskmine palk	Mediaanpalk	Palgasaajad
Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil	75%	1293	1171	95
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	76%	1058	1067	16
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe	86%	1726	1623	33

Komisjoni hinnangul lähtub õppesisu, -metoodika ja hindamine õpiväljunditest, kuivõrd kõik vaadeldud tulemusnäitajad on kõrgel tasemel. Samuti väljendasid intervjuueeritud vilistlased ja õppijad rahulolu õppega.

5. Õppijate toetamiseks loodud tugiteenused

Kogu kooliga seonduv info on õpilastele väga kergesti kättesaadav kooli kodulehelt koolielu menüüst, sh info kodukorra, majutuse, õppe- ja praktikakorralduse; huvitegevuste ja sportimisvõimaluste ning nõustamise, tugiteenuste ja toetuste kohta.

Koolil on ka soodsate majutushindadega õpilaskodu, kus vabade kohtade olemasolul saavad ööbida ka sessioonõppe õppijad. Kodulehel on kättesaadav õpilaskodu kodukord ja info toitlustamise kohta. Hindamiskülastuse käigus tutvus komisjon õpilaskodu ja toitlustuskohaga ning veendus, et tingimused on sobivad ning õpilased pakutavate teenustega rahul.

Kool pakub õpilastele mitmeid huvitegevusi (näputöö, videoring, tantsuring, auto- ja motoring, digiring, mõttemängude ring jms) ning sportimisvõimalusi (saalihoki, korvpall, võrkpall, lauatennis, jõusaal). Aktiivset kasutamist leiab teabetuba (raamatukogu). Koolis on hästi toimiv õpilasesindus. Vestlustest õpilaste ja õpilasesinduse esindajatega leidis kinnitust, et koolis toimib avatud uste poliitika, mis tähendab, et nii õpilasesinduse liikmed kui kõik õpilased võivad igal ajal kooli juhtkonnaga ühendust võtta ning neid kuulatakse alati ära ja proovitakse koostöös leida alati kõigile küsimustele ja probleemidele lahendusi. Lisaks korraldab õpilasesindus üritusi koolis, esindab kooli erinevatel koolivälistel üritustel.

Viljandi Kutseõppekeskus on korraldanud ka üle-eestilisi ja rahvusvahelisi IKT valdkonna õpilasüritusi, nt CS:GO võrgupidu.

Kodulehel on hästi kättesaadav info toetuste kohta, sh stipendium, tasuta koolilõuna, majanduslik toetus ja tasuta bussisõit kooli.

Koolis on loodud sotsiaalpedagoogi juhtimisel tegutsev HEV tugirühm. Igas osakonnas on grupijuhendaja, kes tunneb kõike õpilasi, hoiab kontakti lapsevanematega ja on ka vajadusel õppijale esmase toe pakkuja. Vaimse tervise probleemide korral pakutakse tuge kooli poolt - vestlused kooli psühholoogiga, tugimeeskonnaga, arutelud, millist abi veel pakkuda (nt. kodus õppimise võimalused), vestlused eriala- ja aineõpetajatega jne. Vajadusel on noori suunanud ka Viljandi Haigla psühhiaatriakliiniku spetsialistide vastuvõtule. Õpilastele pakuvad lisaks sotsiaalpedagoogile ja grupijuhendajatele tuge ka koolipsühholoog, kooliõde, viipekeele tõlk, huvijuht ja haridustehnoloog. Koostöös Töötukassa Viljandi bürooga on õpilastel võimalik on saada karjäärialast nõustamist.

Järeldused

Tugevused

- Suurepärase tulemused kutsemeistrivõistlustel (kolmel aastal järjest saavutatud 1. koht) ning üle Eesti keskmise kutseksamite edukalt läbimise osakaal näitab, et õpe on tasemel.
- Koolis on toimiv HEV tugirühm ja läbimõeldud protsessid HEV õpilaste toetamisel. Koolis on hästi läbimõeldud ja toimiv tugisüsteem, huvitegevuste ja sportimise võimalused

Arenguvõimalused

- Kuna ruumipuudus takistab täna projektiõppe läbiviimist koolis, siis soovib komisjon leida projektiõppe võimalusi koostöös praktikaettevõtetega sarnaselt edukalt läbi viidud koostööle Viljandi küünlavabrikuga.
- Üldainetes lõimingute õpetamisel erialade spetsiifika paremaks seostamiseks soovib komisjon kasutada ära maksimaalselt olemasolevat materiaaltehnilist ja tarkvaralist baasi (üldainete õppe osaline läbiviimine IT õppeklassides ja laborites jms). Näiteks soovime tutvuda ProgeTiigri programmi õppematerjalidega erinevate tehnoloogiavahendite kasutamiseks üldharidusainete õppe lõimimisel.
- Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus ÖKR-is soovib komisjon õpetada projektijuhtimist ja meeskonnatöö oskusi, sest see aitaks õppijatel olla edukamad praktiliselt ning hilisemas töökeskkonnas.
- Komisjon soovib lähtudes praktikaettevõtelt saadud sisendist täiendavalt arendada praktikale kandideerimise oskuseid (motivatsioonikirja kirjutamise, kandideerimise avalduse koostamise), võimalusel kaasata sellesse ka ettevõtete esindajaid. See suurendaks õppijatel sobivate praktikakohtade leidmise võimalusi.
- Praegune hinnatavate ÖKR-ide õppebaas toetab valdavalt õpiväljundite saavutamist, kuid ruumikonfliktide vältimiseks ning praktilise laboritöö võimaluste parendamiseks soovib komisjon kooli pidajal leida eelarvelised võimalused uute IT-klasse ja laborite valmimiseks kooli mõisahoones.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

1. Õppekavade õpetajad, sh praktikud ja praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad

Viljandi Kutseõppekeskuse hinnatavates õppekavariühmades töötab 5 erialaõpetajat. Üks õpetaja omab kutseõpetaja taset 5, kolm taset 8 ja üks taset 7. Kõigil õpetajatel on olemas nii erialane kui ka pedagoogiline kvalifikatsioon. Erialaõpetajate keskmine vanus on 41 aastat, mis on ligi 10 aastat vähem kui kutsehariduses keskmiselt. Riskiks on õpetajate tööle minek IT ettevõtetesse, kus palgatase on märgatavalt kõrgem. Õpetajate töö maht tuleneb õppetöö mahust ja määratakse tunnijaotuse kavas TAHVEL süsteemis. Õpetaja normkoormus on 880 akadeemilist tundi aastas. Algaja õpetaja tunnikoormus on sada tundi vähem normkoormusest. Oma eriala õppivat õpetajat toetab kool 100 tundi madalama tunnikoormuse määraga.

Probleemiks on korralise õpetaja puudumine tarkvaraarenduse erialal. Kuigi tarkvaraarenduse erialal vastuvõttu ei toimu, õpivad seal varem alustanud õpilased ja kool pole võtnud vastu otsust järgmiste aastate vastuvõtu osas. Peamist koormust kandev lepinguline õpetaja töötas koolis varem täiskoormusega ja on seetõttu kursis õppekorralduse ja õppekavadega, kuid komisjoni hinnangul on oluline, et õppekava juhtiv õpetaja oleks kooliga võimalikult tihedalt seotud. Põhikohaga õpetajat on lihtsam kaasata erinevatesse õppekorralduse ja -kvaliteedi arendamisega seotud tegevustesse, õpilased saavad temaga vajadusel kontakti võtta ja nõu küsida ka väljaspool tunni aegu jms.

Vestluste käigus selgus, et õpilased on õpetajatega pigem rahul, saavad nendega vajadusel kontakti võtta. Üldainete õpetajad (eelkõige kutsekeskhariduse õppes, kuna mittestatsionaarse õppe õppekavades üldaineid kuigivõrd ei ole) on kursis õppekavariühma eripäradega ja arvestavad õppe kavandamisel erialaga seotud vajadusi ja tegureid. Näiteks inglise keele moodulis kirjeldavad õpilased eriala hetkeseisu tööturul, edasiõppimise võimalusi, tutvustavad tööpraktikat ja koostavad tööle kandideerimise avalduse omandades seeläbi nii erialast oskuskeelt ja terminoloogiat kui ka väljendusoskust. Loodusainete moodulis kirjeldavad õpilased tehnoloogia arengu võimalusi ja piiranguid ühiskonna heaolu ja majanduse arengu tagamiseks ning loodusteaduste, tehnoloogia ja ühiskonna vahelistest seostest.

Personalivajaduse hindamine ja personali värbamine toimub vastavalt õppekavade rakendamise vajadustele. Valdavalt on kutseõpetajad tulnud õpetajaks ettevõtlusest. Lisaks on õppe läbiviimisesse kaasatud praktikuid töömaailmast. Ametijuhendites on viidatud haridus- ja teadusministri määrusega kinnitatud pedagoogide kvalifikatsiooninõuetele. Uue inimese tööle võtmisel arvestatakse ametijuhendites märgitud pädevuste olemasolu ja kutseõpetaja kvalifikatsiooninõuetele vastavust.

¹ Õpetajad on hindamisaruande kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Kellel kvalifikatsioon puudub, sellega sõlmitakse vastavalt seadusele tähtajaline tööleping üheks aastaks.

Uue õpetaja tööle asumisel määrab osakonna juht talle käskkirjaga mentori kogenud õpetajate hulgast, et tagada kiire ja sujuv sisseelamine õppeprotsessi. Komisjon kohtus nii mentoriks kui menteeks olnud õpetajatega, kes hindasid süsteemi toimivaks ja kasulikuks.

2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Õpetajatega toimuvad iga-aastased arenguvestlused. Kooli võimalustest ja vajadustest ning arenguvestlusest lähtuvalt koostab osakonna juht iga õppeaasta alguses koolituskava. Täiendõpet puudutav info iga töötaja kohta on sisestatud ka EHS infosüsteemi. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialase arengu planeerimisel arvestatakse ka ettevõtjatega koostöös väljaselgitatud uusi vajadusi. Koostöö toimub hindamiskohtumistel saadud info põhjal peamiselt otsekontaktide ja praktikaettevõtetega suhtlemise käigus. Metoodilist tuge saab õpetaja kolleegidelt (näiteks kolleegide tundide külastamine), erialavõrgustikest (näiteks Progetiiger), täienduskoolitustelt (vastavalt arenguvestlustel koostatavale koolituskavale), ettevõtjatelt (eelkõige praktikajuhendamise käigus). Õpetajate digipädevuste areng on tagatud koostöös haridustehnoloogiga, individuaalsete juhendamiste ja vastavasisuliste koolitustega. Koolikülastuse käigus toimunud vestlustel väljendasid õpetajad, kooli piiratud eelarvevõimalustega arvestades, rahulolu enesearengu- ja koolitusvõimalustega,

Praktikasüsteemi arendamiseks on Viljandi Kutseõppekeskus 2019. aastal liitunud PRÕM projektiga „Praktikasüsteemi arendamine kutse- ja kõrghariduses sh õpetajakoolituse koolituspraktika“, mille raames on toimunud ka praktikajuhendajate koolitused. Kahjuks jäid IT valdkonna juhendajatele mõeldud koolitused COVID kriisi tõttu ära. 2022/23 toimus 2 koolitust. 21.10.22 oli 6 osalejat ja 21.04.23 üks osaleja. Toimunud on üldised praktikaseminarid, kus on osalenud IKT valdkonna juhendajad.

Kool on ühe arengueesmärgina sõnastanud erialaainetesse üldpädevuste suurema integreerimise, lõimimise parandamise, projektipõhise õppe osakaalu suurendamise ja ettevõtjate suurema kaasamise õppetöösse. Nende eesmärkide saavutamiseks on komisjoni hinnangul vaja nii üldainete kui ka erialaõpetajate koolitamist üldpädevuste, probleemipõhise- ja projektiõppe osas. Samuti soovitame koolis haridustehnoloogil eestvedamisel luua e-kursused õppesse kaasatavate ettevõtjate metoodiliste oskuste parendamiseks, kuna nende kaasamine on muude meetoditega keeruline.

Õpetajate stažeerimisvajaduse märgib osakonnajuht koolituskavasse arenguvestluse tulemuse põhjal. Stažeeritakse nii kodu- kui ka välismaal. Õpetaja esitab pärast stažeerimist aruande, mida ta esitleb kollektiivi ees infotunnis. Aruandes näidatakse ära stažeerimisel saadud uued oskused ja teadmised, mida annab rakendada õppetöös. Õpetajaid innustatakse koostööle seoses rakenduskavadesse sisse kirjutatud lõimingutele. Õpetajate professionaalse taseme tõstmist ergutatakse tulemustasude süsteemiga ja saavutusi tõstetakse esile igakuistel koosolekutel ja infotunnis.

Kõikidel kutseõpetajatel on kutseõpetaja kutse, kõrgharidus ning erialane töökogemus. Väljaõpe ja varasemad kogemused toetavad komisjoni hinnangul kutseõpetajate kursisolekut valdkonna arengutega ja soodustavad õppetöö kujundamist töömaailmale lähedasemana. Töö tulemust näitab kutsetunnistusega koolilõpetajate järjest suurenev osakaal ja esikohad kutsevõistlustel (vt ptk 3.2, p4 ning tabelid 6-8).

Õpetajaskonna toetamiseks on valitud vastavalt töötajate usaldusisiku seadusele usaldusisik, kes osaleb kooli nõukogu koosolekutel. Töötajad on saanud vastused ning tagasiside kõikidele oma küsimustele, mis on usaldusisikule edastatud. Koolis korraldatakse ka regulaarseid töötajate tagasiside küsitlusi.

Järeldused

Tugevused

- Kool toetab õpetajate kutsekvalifikatsiooni omandamist. Kool on motiveerinud õpetajaid oma kvalifikatsiooni tõstma. Et õpetajal oleks selleks aega, vähendavad nad õpetaja aastakoormust ja nii kõrgema kvalifikatsiooniga õpetaja töötasu suurem.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Koolil puudub põhikohaga tarkvaraarenduse õpetaja. Kuigi tarkvaraarenduse erialal vastuvõttu ei toimu, õpivad seal varem alustanud õpilased ja kool pole võtnud vastu otsust järgmiste aastate vastuvõtu osas. Peamist koormust kandev lepinguline õpetaja töötab koolis varem täiskoormusega ja on seetõttu kursis õppekorralduse ja õppekavadega, kuid komisjoni hinnangul on oluline, et õppekava juhtiv õpetaja oleks kooliga võimalikult tihedalt seotud. Põhikohaga õpetajat on lihtsam kaasata erinevatesse õppekorralduse ja kvaliteedi arendamisega seotud tegevustesse, õpilased saavad temaga vajadusel kontakti võtta ja nõu küsida ka väljaspool tunni aegu jms. Komisjon soovib otsida koostöövõimalusi Cleveroni akadeemiaga õpetaja leidmiseks.

Arenguvõimalused

- IKT-valdkonnas pole praktikajuhendajate koolitusi toimunud. Komisjon soovib IKT-valdkonna praktikajuhendajate koolitust läbi viia, et uued juhendajad saaksid koolitatud. See aitaks ka luua vastastikust usaldust ja tõsta kooli mainet tööandjate juures.
- Soovitame koolis haridustehnoloogi eestvedamisel luua e-kursuse õppesse kaasatavate ettevõtjate metoodiliste oskuste parendamiseks, kuna nende metoodiliste oskuste parandamine on muude meetoditega keeruline. Ettevõtjatel ei ole reeglina aega ega motivatsiooni osaleda klassiruumikoolitustel, metoodikaseminaridel jms üritustel.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused õppekavarühmade „Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus“ ja „Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs“ osas

Tugevused

- Kool planeerib kummaski hinnatavas õppekavarühmas avada ühe uue 5.tase õppekava: küberturbe spetsialist ja multimeedia spetsialist. Komisjon tunnustab kooli selget arenguvisioni osas õppekavaarenduses.
- Tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs ÖKR-i digitaristu, õppekeskkonnad ja –materjalid on piisavad ja ajakohased kvaliteetse õppe läbiviimiseks.
- Suurepärased tulemused kutsemeistrivõistlustel (kolmel aastal järjest saavutatud 1. koht) ning üle Eesti keskmise kutseksamite edukalt läbimise osakaal näitavad, et IT-süsteemide noorempetsialisti õpe on tasemel.
- Koolis on toimiv HEV tugirühm ja läbimõeldud protsessid HEV õpilaste toetamisel. Koolis on hästi läbimõeldud ja toimiv tugisüsteem, huvitegevuste ja sportimise võimalused
- Kool toetab õpetajate kutsekvalifikatsiooni omandamist. Kool on motiveerinud õpetajaid oma kvalifikatsiooni tõstma nii vähendades õpetaja aastakoormust kui ka palgajuhendis on kõrgema kvalifikatsiooniga õpetaja töötasu suurem.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õppekavade moodulite rakenduskavades on eristava hindamise puhul mõne mooduli ja/või teema hinnete saamise tingimused ära toomata või liiga üldiselt lahti kirjutatud. Komisjon soovib üle vaadata TAHVLIS moodulite rakenduskavades eristava hindamise puhul mooduli hinnete „3“, „4“, „5“ saamise tingimused ja viia sisse täiendused, et need oleks selgemini kooskõlas väljundipõhise õppe põhimõtetega ning õppija mõistaks, millistele kriteeriumitele peaks tema sooritus konkreetse hinde puhul vastama.
- Koolil puudub põhikohaga tarkvaraarenduse õpetaja. Kuigi tarkvaraarenduse erialal vastuvõttu ei toimu, õpivad seal varem alustanud õpilased ja kool pole võtnud vastu otsust järgmiste aastate vastuvõtu osas. Peamist koormust kandev lepinguline õpetaja töötas koolis varem täiskoormusega ja on seetõttu kursis õppekorralduse ja õppekavadega, kuid komisjoni hinnangul on oluline, et õppekava juhtiv õpetaja oleks kooliga võimalikult tihedalt seotud. Põhikohaga õpetajat on lihtsam kaasata erinevatesse õppekorralduse ja kvaliteedi arendamisega seotud tegevustesse, õpilased saavad temaga vajadusel kontakti võtta ja nõu küsida ka väljaspool tunni aegu jms. Komisjon soovib otsida koostöövõimalusi Cleveroni akadeemiaga õpetaja leidmiseks.

Arenguvõimalused

- Hindamisvestlustest õppijatega selgus, et õppijatelt küsitakse tagasisidet õppekavade kohta, kuid neil puudub info, kuidas tagasisidet on kool arvesse võtnud. Komisjon soovib selgitada õppijatele, kuidas nende poolt tehtud muudatusettepanekuid arvestatakse õppekavaarenduses.

- Kuna ruumipuudus takistab täna projektiõppe läbiviimist koolis, siis soovib komisjon leida projektiõppe võimalusi koostöös praktikaettevõtetega sarnaselt edukalt läbi viidud koostööle Viljandi küünlavabrikuga.
- Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus ÕKR-is soovib komisjon õpetada projektijuhtimist ja meeskonnatöö oskusi, sest see aitaks õppijatel olla edukamad praktikal ning hilisemas töökeskkonnas.
- Soovitame koolis haridustehnoloogi eestvedamisel luua e-kursuse õppesse kaasatavate ettevõtjate metoodiliste oskuste parendamiseks, kuna nende metoodiliste oskuste parandamine on muude meetoditega keeruline. Ettevõtjatel ei ole reeglina aega ega motivatsiooni osaleda klassiruumikoolitustel, metoodikaseminaridel jms üritustel.